

УДК 636.92.03

ЗАБІЙНІ ТА М'ЯСНІ ЯКОСТІ КРОЛІВ М'ЯСО-ШКУРКОВОГО НАПРЯМКУ ПРОДУКТИВНОСТІ

Данілова Т.М., к. с.-г. н., доцент©

Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків

Анотація. В статті викладені результати оцінки забійних та м'ясних якостей кролів м'ясо-шкуркового напрямку продуктивності двох порід білий велетень та радянська шин шила. В результаті досліджень було встановлено, що молодняк кролів білий велетень в усі вікові періоди мав більшу масу перед забоєм (від 0,08 до 0,13 кг).

Аналіз розвитку кісткової і м'язової тканини показав, що у різні вікові періоди інтенсивність їх була не однаковою: найбільший вихід м'яса в тушах мали кролі породи білий велетень в 4 і 5 місячному віці. В цей період вихід кісток складає не більше 15%. Забійний вихід, починаючи з 4 місячного віку у кролів обох порід складає більше 60%.

Ключові слова: молодняк, кролі, порода, продуктивність.

Актуальність теми. Кролівництво – перспективна галузь тваринництва, що займається розведенням найбільш скоростиглих тварин, від яких отримують м'ясо і іншу продукцію при невеликих витратах кормів, праці і засобів [2].

Завдяки скоростиглості, високій інтенсивності розмноження і іншим біологічним властивостям від кролів можна за короткий період отримати значну кількість дієтичного м'яса. Від однієї кролематки за рік при 4-6 окролах можна виростити 24-30 кроленят і після їх відгодівлі 70-75 кг м'яса. Як дієтичний продукт, м'ясо кролів має велике значення в харчуванні населення [1].

Крольчатина має високу перетравність, високий вміст білку, низький вміст натрію і холестерину, що обумовлює її дієтичність. Підвищений вміст лецитину знижує ризик розвитку атеросклерозу. Крім високих смакових якостей звертає увагу і оптимальне співвідношення м'яса і кісток у туші. У кролів на долю кісток припадає лише 15-17%. Важливим є і те, що м'ясо кролів зазвичай не містить залишків антибіотиків, гормонів і інших лікувальних речовин. Певно завдяки цим особливостям у США, Італії і багатьох інших країнах ціна на крольчатину у 3 рази вища, ніж на курей-бройлерів [3,5].

Матеріали і методи досліджень. Значну роль у підвищенні м'яснос-

ті відіграє відбір кролів. Багатьма дослідниками встановлена висока корелятивна залежність між м'ясністю та екстер'єрними показниками, які є важливими критеріями при оцінці та відборі тварин за їх продуктивністю.

Встановлено, що в 4-місячному віці існує висока корелятивна залежність між забійним виходом, індексом збитості та грудними індексами. При високих показниках м'ясності кролям притаманно збитий, бочкоподібний тулуб, широка і глибока грудна клітка.

В проведених дослідженнях з вивчення формування м'ясних якостей у піддослідних тварин в різні вікові періоди ставилась мета – перевірити в ідентичних умовах м'ясні та забійні якості кролів м'ясо – шкуркових порід. Для цього в 3-, 4- та 5-місячному віці проводили забій кролів по 5 голів кожної породи [4].

М'ясну продуктивність кролів оцінювали за показниками забійної маси (маса тушки без шкурки, голови, кінцівок і внутрішніх органів, крім нирок), за забійним виходом, який визначається процентним відношенням забійної маси кролів до його маси перед забоєм, виходом м'яса в тушах та масою продуктів забою.

Результати досліджень. Аналізуючи результати контрольного забою кролів у різні вікові періоди (табл. 1) можна зазначити, що кролі породи білий велетень в усі вікові періоди мали більшу масу перед забоєм, яка перевершувала радянську шиншилу у 3-місячному віці на 0,08 кг, у 4-місячному віці – на 0,12 кг, у 5-місячному віці – на 0,13 кг.

Кролі м'ясо – шкуркового напрямку продуктивності при відповідних умовах годівлі і утримання майже не поступаються спеціалізованим м'ясним породам.

Нами вивчалась і маса внутрішніх органів піддослідних кролів у різні вікові періоди. Що стосується внутрішніх органів, то вони краще були розвинені у кролів білий велетень легені і печінка у всі вікові періоди і перевершення складає від 3,2 до 9 г та від 12,7 до 16,1 г відповідно. А кролі породи радянська шиншила перевершували за масою серця на 1,5-1,9 г та масою нирок – на 4,3-10,8 г. Кишечник у всі вікові періоди був краще розвинений у кролів білий велетень; шлунок спочатку у кролів породи радянська шиншила, а починаючи з 4 місяців - у породи білий велетень і у 5-місячному віці його маса була удвічі більшою.

Аналіз розвитку кісткової та м'язової тканин показав, що в різні вікові періоди інтенсивність росту їх була не однаковою. Як видно з даних таблиці 2 найбільший вихід м'яса в тушах мають кролі породи білий велетень в 4- та 5-місячному віці. В цей період вихід кісток в тушах становив до 15%. Забійний вихід починаючи з 4-місячного віку складає у обох порід більше 60%.

Таблиця 1

Результати контрольного забою кролів у різні вікові періоди

Порода	Маса перед забоем, кг	Маса шкурки, г	Маса тушки з головою і лівером, кг	Маса тушки без голови і лівера, кг	Маса кише-ч-нику, г	Маса шлунку, г	Маса внутрішніх органів, г			
							серце	легені	печінка	нирки
У 3-місячному віці										
радянська шиншила	2,52±1,0	259,3±4,5	1,49±0,2	1,14±0,1	368±20,7	181±12,1	23,1±0,4	29,2±0,9	106,6±5,6	31,9±1,2
білий велетень	2,61±0,9	241,5±5,8	1,37±0,4	1,01±0,3	421±29,1	174,3±15,4	21,2±0,5	32,4±2,1	120,3±4,8	27,6±2,4
У 4-місячному віці										
радянська шиншила	3,09±0,7	298,4±12,3	1,81±0,3	1,50±0,4	410,5±22,1	198,1±12,4	26,8±1,1	29,4±1,8	121,8±8,6	34,6±1,8
білий велетень	3,21±0,9	151,4±17,6	1,88±0,7	1,61±0,5	449,1±18,6	205,2±13,2	25,3±1,2	38,4±1,9	134,5±9,6	28,8±1,7
У 5-місячному віці										
радянська шиншила	3,67±0,2	432,1±12,4	2,11±1,1	1,71±0,4	461,1±20,3	205,2±12,3	329,1±2,1	33,2±1,8	124,7±10,2	41,3±3,1
білий велетень	3,8±0,8	470,4±10,5	2,33±1,8	1,79±0,7	498,3±18,8	470,1±10,5	27,3±1,9	39,1±1,9	140,8±7,5	30,5±2,7

Таблиця 2

Показники м'ясної продуктивності підслідних кролят

Показники	Вік, міс.							
	2 міс.		3 міс.		4 міс.		5 міс.	
	радян-ська шин-шила	білий велетень	радян-ська шин-шила	білий велетень	радян-ська шин-шила	білий велетень	радян-ська шин-шила	білий велетень
Маса перед забоєм, кг	0,92±1,0	1,01±0,9	2,52±1,0	2,61±0,9	3,09±0,7	3,21±0,9	3,67±0,2	3,8±0,8
Маса тушки з головою і лівром, кг	0,68±0,4	0,73±0,5	1,49±0,2	1,37±0,4	1,81±0,3	1,88±0,7	2,11±1,1	2,33±1,8
Забійний вихід, %	61,1	62,5	75,0	76,6	77,3	78,8	76,3	76,1
Маса тушки без голови, кг	0,51±0,2	0,60±0,3	1,14±0,1	1,01±0,3	1,50±0,4	1,61±0,5	1,71±0,4	1,79±0,7
Забійний вихід, %	41,1	41,7	58,4	59,8	60,1	61,2	61,0	61,8
Маса м'яса в середньому в одній тушці, кг	0,28±0,2	0,35±1,0	1,09±0,5	1,20±0,6	1,02±0,7	1,28±0,8	2,32±0,6	2,43±0,5
Вихід м'яса, %	63,3	68,8	75,7	78,2	85,3	86,0	84,1	86,2
Маса кісток, г.	91,2±1,0	85,6±0,6	206,1±0,9	201,3±1,1	231±0,9	215±0,8	239±0,9	228,4±0,8
Питома вага кісток, %	36,7	31,2	24,3	21,8	14,7	14,0	15,9	13,8

Як видно з даних таблиці 2, вихід м'яса в тушках у чотиримісячному віці досягає 85,3-86 %, а питома вага кісток – 14,7-14,0 %. В той час, як у двомісячному віці вихід м'яса лише 63,3-68,8%, а кісток – 36,7-31,2%. Що стосується забійного виходу, то у чотиримісячному віці у обох порід він становив більше 77%, а у п'ятимісячному віці зменшується до 76,3-76,1%. Це дає підставу рекомендувати здійснення забою кролів у чотиримісячному віці.

Висновки

1. Найбільший вихід м'яса в тушках мають кролі обох порід: у 4-місячному віці коли він становить 85,3-86%, вихід кісток - до 15%, а забійний вихід більше 77%.
2. Високі показники м'ясної продуктивності та оптимальне співвідношення м'язової і кісткової тканин дозволяє здійснювати забій молодняка кролів у 4-місячному віці.

Список літератури

1. Брейтерман С.Б. Признаки мясных качеств / С.Б. Брейтерман // Кролиководство и звероводство. - 2002. - № 10. - С. 11-12.
2. Кролиководство / Н.А. Балакирев, Е.А. Тинаева, Н.И. Тинаев, Н.Н. Шумилина; Под ред. Н.А. Балакирева. - М.: Колос. – С, 2007. – 232 с.
3. Мауринг Х.О. О мясных качествах кроликов / Х.О. Мауринг // Кролиководство и звероводство. - 1998. - № 11. - С. 16.
4. Мирось В.В. Еще раз о мясных и убойных качествах кроликов / В.В. Мирось // Кролиководство и звероводство. - 2001. - № 3. - С. 20.
5. Плотников В.Г. Истоки и составляющие технологической культуры в кролиководстве // Кролиководство и звероводство. – 2005. - №4. – С. 20-22.

УБОЙНЫЕ И МЯСНЫЕ КАЧЕСТВА КРОЛИКОВ МЯСО-ШКУРКОВОГО НАПРАВЛЕНИЯ ПРОДУКТИВНОСТИ

Данилова Т.Н., к. с.-х. н., доцент

Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків

Аннотация. В статье изложены результаты убойной оценки мясных качеств кроликов мясо-шкурковых пород: белый великан и советская шиншилла. Убой производили в возрасте 3,4 и 5 месяцев. По результатам контрольного убоя кроликов было установлено, что молодняк породы белый великан во все возрастные периоды имел больше массу перед убоем и превосходство над породой советская шиншилла составляло от 0,08 до 0,13 кг.

При исследовании развития внутренних органов было отмечено, что у кроликов белый великан лучше развиты легкие и печень во все возрастные периоды и превосходство становило от 3,2 до 9 г и от 12,7 до 16,1 г соответственно. У кроликов породы советская шиншилла лучше развито сердце (на 1,5-1,9 г) и почки (на 4,3-10,8 г). Кишечник во все возрастные периоды был

лучше развит у кроликов белый великан, а желудок вначале у кроликов породы советская шиншилла, а начиная с 4 месяцев у породы белый великан.

Анализ развития костной и мышечной ткани показал, что в разные возрастные периоды интенсивность их была не одинаковой: наибольший выход мяса в тушах имели кролики породы белый великан в 4 и 5 месячном возрасте. В этот период выход костей в тушах составляет не более 15%. Убойный выход начиная с 4 месячного возраста у кроликов обеих пород составляет более 60%.

Таким образом, кролики мясо-шкурковых пород при соответствующих условиях кормления и содержания по мясной продуктивности почти не уступают кроликам специализированных мясных пород.

Ключевые слова: молодняк, кролики, порода, продуктивность.

SLAUGHTER AND MEAT QUALITIES OF RABBITS OF MEAT AND SKIN TYPE OF PRODUCTIVITY

Danilova T.M., candidate of agricultural science, associate professor
Kharkiv state zooveterinary academy

Abstract. The results of the slaughter evaluation of meat qualities of the rabbits of meat and skin breeds: White Giant and Soviet Chinchilla have been presented in the article. The slaughter was done at the age of 3,4 and 5 months. By the results of the control slaughter of the rabbits it was established that the weight of the rabbits of the White Giant breed in all age periods was larger before the slaughter as compared to the breed Soviet Chinchilla, the above advantage was from 0,08 to 0,13 kg.

When investigating the development of the internal organs it has been found out that the lungs and liver were better developed in the rabbits of White Giant in all age periods and the advantage was from 3,2 to 9 kg and from 12,7 to 16,1 kg, respectively. The heart was better developed in the rabbits of Soviet Chinchilla breed (by 1,5-1,9 g) and the weight of the kidneys (by 4,3-10,8 g). The intestine was better developed in the rabbits of White Giant in all age periods but at the beginning of the growth the stomach was better developed in the rabbits of Soviet Chinchilla breed and then starting from the age of 4 months it was better developed in the rabbits of the breed White Giant.

The analysis of the development of the bone and muscle tissues has shown that the intensity of the growth was not the same in all age periods: the rabbits of the breed White Giant had the higher content of meat in the carcasses at the age of 4 and 5 months. In this period the content of the bones in the carcasses was not more than 15 %. The slaughter gain was more than 60 % in the rabbits of both breeds starting from the age of 4 months.

Thus, in the proper conditions of feeding and management the rabbits of meat and skin breeds do not yield the rabbits of specialized breeds by meat productivity.

Key words: young growth, rabbits, breed, efficiency.